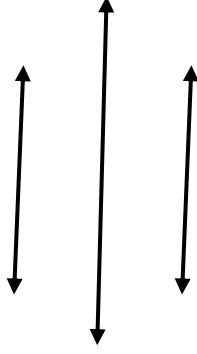
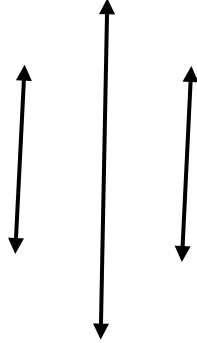

नगर सभाको बीसौ अधिवेशनको दोस्रो बैठकमा
२०८३ साल असार १० गते बुधबार
नगर उप-प्रमुख श्री सरिता तिमसिना भट्टराईले
प्रस्तुत गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेट वक्तव्य

सूर्यविनायक नगरपालिका, भक्तपुर

२०८३

www.suryabinayakmun.gov.np

गरिमामय नगरसभाका सभाध्यक्ष महोदय,

१. सुर्यविनायक नगरपालिकाको उपप्रमुख, यस नगरसभाको उपाध्यक्ष तथा बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको तर्फबाट यस नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेट प्रस्तुत गर्ने महत्वपूर्ण अवसर प्राप्त भएकोमा म गौरवान्वित भएको छु। यस अवसरमा नगर सभाका अध्यक्ष, सम्पूर्ण नगरसभाका सदस्यज्यूहरू तथा उपस्थित महानुभावहरूलाई हार्दिक अभिवादन व्यक्त गर्दछु।
२. यस अवसरमा नेपालको लोकतान्त्रिक आन्दोलन, संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना, राष्ट्रिय स्वाधीनता, सामाजिक न्याय तथा जनअधिकार प्राप्तिका लागि आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात-अज्ञात शहीदहरूप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। साथै लोकतान्त्रिक आन्दोलनका अग्रणी व्यक्तित्वहरू, घाइते तथा बेपत्ता नागरिकहरूप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु।
३. आर्थिक वर्ष २०८३-०८४ को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको लोककल्याणकारी राज्यको अवधारणा, समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व, दिगो विकास लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण तथा तिनको प्राप्ति, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका नीति, योजना तथा कार्यक्रम, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, स्थानीय तहको बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७७, नगरपालिकाको दीर्घकालीन सोच “दिगो विकास, व्यवस्थित शहर: स्वच्छ, समृद्ध सुर्यविनायक नगर”, नगरपालिकाको अद्यावधिक प्रथम आवधिक योजना, प्रचलित ऐन, नियम, कार्यविधि तथा मार्गदर्शनहरू, निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले नगरवासीसमक्ष व्यक्त गरेका प्रतिबद्धता तथा विभिन्न बैठक, अन्तरक्रिया र परामर्शमार्फत सरोकारवाला पक्षहरूबाट प्राप्त सुझावहरूलाई मार्गदर्शक आधारका रूपमा ग्रहण गरिएको छ। यी सबै पक्षलाई समेट्दै नगरवासीहरूको जीवनस्तर उकास्ने, आर्थिक समृद्धि हासिल गर्ने, सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्ने तथा समानुपातिक, समावेशी र सहभागितामूलक विकासलाई प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यका साथ यो बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी प्रस्तुत गरेको छु।

४. नेपालको संविधानले सहअस्तित्व, सहकार्य र समन्वयका आधारमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच सहशासन तथा स्वशासनको व्यवस्था गरेको छ। सोही संवैधानिक व्यवस्थाअनुरूप स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिका रूपमा कार्यभार सम्हालेदेखि नै दिगो पूर्वाधार विकास, समन्यायसहितको सामाजिक विकास, नगरवासीलाई छिटो, छरितो, प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय सेवा घरदैलामै उपलब्ध गराउने, सुशासनको प्रत्याभूति दिलाउने तथा संस्थागत सुदृढीकरण गर्ने कार्यमा हाम्रो विशेष ध्यान केन्द्रित रहँदै आएको छ। आवश्यक पूर्वाधार निर्माण, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रणालीको सुदृढीकरणमार्फत नगरवासीप्रतिको कर्तव्य र दायित्वलाई उच्च प्राथमिकताका साथ निर्वाह गर्दै आएका छौं।
५. नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन तथा अन्य प्रचलित कानूनहरूले दिएको अधिकार प्रयोग गर्दै आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्र रहेर ऐन, नियम, कार्यविधिहरूको निर्माण गरी कानूनी शासन सञ्चालनका लागि आवश्यक पृष्ठभूमि तयार गरिएको छ। यसरी कानून प्रदत्त कार्यहरूका लागि जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता वृद्धिमा समेत ध्यान दिइएको छ।
६. नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानूनहरूले स्थानीय तहलाई प्रदान गरेका अधिकारहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै नगरपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्र आवश्यक ऐन, नियम, कार्यविधि, मापदण्ड तथा निर्देशिकाहरू निर्माण गरी कानूनी शासन सञ्चालनका लागि आवश्यक संस्थागत तथा कानूनी आधार तयार गरेको छ। साथै, कानूनद्वारा प्रदत्त जिम्मेवारीहरूको प्रभावकारी कार्यसम्पादनका लागि जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास, सीप अभिवृद्धि तथा संस्थागत सुदृढीकरणमा समेत विशेष ध्यान दिइएको छ।
७. सीमित स्रोत र साधनबीच उपलब्ध स्रोतहरूको अधिकतम परिचालन गर्दै उत्पादनशील क्षेत्रको प्रवर्द्धन, उद्यमशीलताको विकास, सामाजिक समावेशिता, वातावरणीय सन्तुलन तथा दिगो विकासलाई केन्द्रमा राखेर यो बजेट तर्जुमा गरिएको छ। यस बजेटले नगरवासीको जीवनस्तरमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउने, स्थानीय अर्थतन्त्रलाई गतिशील बनाउने तथा

“दिगो विकास, व्यवस्थित शहर: स्वच्छ, समृद्ध सूर्यविनायक नगर” को दीर्घकालीन सोच हासिल गर्न महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने अपेक्षा गरेको छु।

८. मिति २०८३ असार ९ गते सम्माननीय नगर प्रमुखज्यूको सम्मानमा सम्पन्न नगरसभाको बैठकमा पेश भई सर्वसम्मत रूपमा स्वीकृत भएको सूर्यविनायक नगरपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, नेपाल सरकारको चालु सोह्रौँ योजना (आ.व. २०८१/०८२ देखि २०८५/०८६), नगरपालिकाको प्रथम अद्यावधिक पञ्चवर्षीय योजना, यातायात गुरुयोजना, पर्यटन गुरुयोजना, दिगो विकास लक्ष्यहरू, विभिन्न संघ—संस्था तथा निकायहरूसँग भएका सम्झौता तथा समझदारीपत्रहरू, साथै संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त नीति, निर्देशन र मार्गदर्शनहरू यस बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका प्रमुख आधारहरू रहेका छन्।

९. यी सबै नीतिगत तथा योजनागत दस्तावेजहरूलाई मार्गदर्शक रूपमा ग्रहण गर्दै प्रस्तुत गरिएको यो बजेटले नगरवासीहरूको समग्र हित, समावेशी विकास तथा दिगो समृद्धि हासिल गर्न महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने विश्वास लिएको छु ।

१०. बजेट निर्माणको कानूनी आधार:

(क) नेपालको संविधानको धारा २२९ मा स्थानीय संचितकोष र सो कोषबाट धारा २३० अनुसार नगरपालिकाको राजश्व र व्ययको अनुमान नगर सभामा पेश गर्ने संवैधानिक प्रावधान रहेकोछ।

(ख) स्थानीय सरकार संचानल ऐन, २०७४ को परिच्छेद ६ बमोजिम नगरपालिकामा योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी प्रावधान रहेको छ।

(ग) अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २१ को उपदफा ३ को प्रावधान रहेको छ।

यसरी उल्लेखित संवैधानिक तथा कानूनी प्रावधानहरू यस बजेट तथा कार्यक्रम निर्माणका प्रमुख आधारका रूपमा लिइएको छ।

यस गरिमामय सभाका सभाध्यक्ष महोदय

११. सूर्यविनायक नगरपालिका स्थापना भई हालसम्म जनप्रतिनिधिहरू बहाल भएको नौ वर्षको अवधिमा नगरपालिकाले आर्थिक तथा सामाजिक रूपान्तरणका क्षेत्रमा उल्लेखनीय उपलब्धिहरू हासिल गर्न सफल भएको छ। यस अवसरमा ती प्रमुख उपलब्धिहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

क) पूर्वाधार विकासको मेरुदण्ड मानिने सडक सञ्जाललाई प्राथमिकतामा राख्दै नगरभर सडक पूर्वाधारको व्यापक विस्तार गरिएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा मात्रै करिब ३०० मि. कालोपत्रे सडक ढलान ४.८३ कि. मि. ग्राभेल ६।०७ कि. मि. सामुदायिक भवन तथा पाटी पौवा १९ वटा तथा नालीसहितको सडक निर्माण सम्पन्न गरिएको छ। साथै, जम्मा १ वटा मोटेरेवल पुल तथा ९६५ वटा सडक बत्ती जडान गरी सबै वडा केन्द्रहरूलाई स्तरीय सडक सञ्जालसँग आबद्ध गर्दै दिगो पूर्वाधार विकासतर्फ महत्वपूर्ण प्रगति हासिल गरिएको छ।

ख) आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको सहज र सुलभ पहुँच सुनिश्चित गर्न तथा सुरक्षित मातृशिशु सेवाको प्रवर्द्धनका लागि शल्यक्रियासहित प्रसूति सेवा सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले नगर अस्पताललाई ५० शैय्यामा स्तरोन्नति गर्ने प्रक्रिया अघि बढाइएको छ। सो सम्बन्धमा नेपाल सरकारबाट आवश्यक स्वीकृति प्राप्त भई बागमती प्रदेश सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त गर्ने चरणमा रहेको छ।

ग) शिक्षाको गुणात्मक सुधारका लागि सामुदायिक विद्यालयहरूको पुनरावलोकन प्रक्रिया अघि बढाइएको छ। स्वतन्त्र विषयगत विज्ञहरूद्वारा विद्यालय अनुगमन, मूल्यांकन तथा पृष्ठपोषण प्रणाली सुरु गरिएको छ। साथै, शैक्षिक पूर्वाधार सुधार तथा सिकाइ वातावरण सुदृढीकरणमा प्राथमिकता दिइएको छ।

घ) विद्यालय शिक्षाको सिकाइ उपलब्धि वृद्धि, साक्षरता दरमा सुधार, मानव विकास सूचकांकमा प्रगति, प्रति व्यक्ति आयमा वृद्धि तथा शिशु एवं मातृ मृत्युदरमा कमी ल्याउने लक्ष्यसहित दिगो मानव पूँजी निर्माणतर्फ आवश्यक नीति, कार्यक्रम तथा स्रोत व्यवस्थापनलाई निरन्तर सुदृढ गर्दै लगिएको छ।

- ड) नगरपालिकाबाट शिक्षा क्षेत्रमा गरिएको लगानी, शिक्षक, अभिभावक तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सक्रिय सहभागिता र समन्वयका कारण सामुदायिक विद्यालयप्रति जनविश्वास वृद्धि भई विद्यार्थी संख्यामा उल्लेखनीय वृद्धि भएको छ। यसले सार्वजनिक शिक्षाको गुणस्तर सुधारतर्फ सकारात्मक संकेत दिएकोछ।
- च) पालिकाको निरन्तर पहल र सक्रियताका कारण सिमान्तकृत समुदायको सेवा तथा सुविधामा पहुँच विस्तार भएको छ। महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक लगायत सबै वर्गको क्षमता विकास गर्दै उनीहरूको निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता र प्रतिनिधित्व क्रमशः सुदृढ हुँदै गएको छ। साथै, कानून बमोजिम प्राप्त हुने सेवा—सुविधाहरू सर्वसुलभ, निष्पक्ष र पारदर्शी ढंगले वितरण गर्ने प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइएको
- छ) सूर्यविनायक नगरपालिका भित्र स्थायी बसोबास गर्ने नागरिकहरूलाई नेपाल सरकारको स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रममा समेट्ने उद्देश्यसहित “एक घर एक स्वास्थ्य बीमा” कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ, । यसैगरी, भक्तपुर जिल्लामै पहिलो पटक पूर्ण खोप सुनिश्चितता तथा दिगोपना नगर घोषणा गर्न सूर्यविनायक नगरपालिका सफल भएको छ, जुन सार्वजनिक स्वास्थ्य क्षेत्रको महत्वपूर्ण उपलब्धि हो ।
- ज) सूर्यविनायक नगरपालिकाले समावेशी र न्यायपूर्ण स्थानीय शासनलाई सुदृढ बनाउन विभिन्न नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्दै आएको छ। विशेषगरी सामाजिक समावेशिता, महिला सशक्तीकरण तथा महिला उद्यमशीलता प्रवर्द्धनका क्षेत्रमा नीति निर्माण, योजना कार्यान्वयन र अनुगमन प्रक्रियामा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्दै समतामूलक र सहभागितामूलक विकासतर्फ महत्वपूर्ण प्रगति हासिल गरेको छ ।

सम्मानित सभाका सभाध्यक्ष महोदय,

आगामी कार्यदिशा स्पष्ट हुने गरी चालु आर्थिक वर्षमा अवलम्बन गरिएका बजेटका पाँच उद्देश्य, पाँच प्राथमिकता तथा पाँच रूपान्तरणकारी क्षेत्रका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिँदै प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

१२. बजेटका पाँच उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- क) शहरी पूर्वाधारको विस्तार तथा गुणस्तर अभिवृद्धि गर्नु,
- ख) आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सर्वसुलभ र गुणस्तरीय पहुँच सुनिश्चित गर्नु,
- ग) गुणस्तरीय विद्यालय शिक्षा सुनिश्चित गर्दै सीपमूलक तथा प्राविधिक शिक्षाको विकास गर्नु,
- घ) उत्पादन, उत्पादकत्व अभिवृद्धि तथा रोजगारी सिर्जना गर्नु,
- ङ) भरपर्दो, सुरक्षित तथा प्रभावकारी सूचना प्रणालीको विकास, विस्तार र उपयोग गर्नु।

१३. बजेटका पाँच प्राथमिकता देहाय बमोजिम तय गरेको छु:

- क) शहरी पूर्वाधारको विस्तार, गुणस्तर सुधार तथा नगर सौन्दर्य प्रवर्द्धन,
- ख) आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सुदृढीकरण तथा विस्तार,
- ग) सामुदायिक शिक्षा क्षेत्रको पूर्वाधार विकास र गुणस्तर अभिवृद्धि,
- घ) उद्यमशीलता प्रवर्द्धन तथा रोजगारी सिर्जना,
- ङ) सूचना प्रविधिमा व्यापक विस्तारमार्फत संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन।

१४. बजेटका पाँच रूपान्तरणकारी क्षेत्र देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- क) स्वास्थ्य, शिक्षा र खानेपानी लगायत सामाजिक क्षेत्रको सुदृढ विकास एवं विस्तार,
- ख) उद्यमशीलता प्रवर्द्धन र स्वरोजगार अभिवृद्धि अभियान,
- ग) पर्यटन प्रवर्द्धन तथा स्थानीय आर्थिक सम्भावनाको उपयोग,
- घ) दिगो र व्यवस्थित शहरी पूर्वाधार विकास,
- ङ) भरपर्दो र सुरक्षित तथा आधुनिक सूचना प्रणालीको विकास र विस्तार।

आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय,

१५. विगत तथा चालु आ.व. को समग्र बजेट व्यवस्थापन समेतलाई मध्यनजर गरी आगामी आ.व. २०८३/०८४ का लागि वित्तीय परिचालन र खर्च अनुमान गर्दा वित्तीय सन्तुलन कायम गर्ने उद्देश्य लिई सोही अनुरूप बजेट तथा कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी विनियोजन गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को आय र व्ययको यथार्थ विवरण र चालु आर्थिक वर्षको संशोधित अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१६. संघ, प्रदेशबाट प्राप्त हुने सशर्त, समानीकरण, समपूरक अनुदान एवं राजश्व बाँडफाँड र आन्तरिक आम्दानी समेत गरी चालु आर्थिक वर्षको संशोधित अनुमानमा आय तर्फ रु. २ अर्ब २८ करोड २० लाख ७६ हजार रहेको छ भने हालसम्म विनियोजन तर्फ रु १ अर्ब ०८ करोड ७२ लाख ७५ हजार १ सय ३९ (कुल संशोधित अनुमान आयको ५२ दशमलब ०८ प्रतिशत) खर्च रहेको छ ।

१७. अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेटको संक्षिप्त रूप प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । संघीय सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान, राजश्व बाँडफाँड, समपूरक अनुदान तथा सशर्त अनुदान गरी जम्मा ६९ करोड ३१ हजार ३ सय १६ रुपैया, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान, राजश्व बाँडफाँड, समपूरक, सशर्त, विशेष अनुदान गरी जम्मा रु ५९ करोड ६० लाख ९७ हजार ७ सय ०८ रुपैया प्राप्त हुने अनुमान सहित रु ९७ करोड ३८ लाख ७० हजार ९ सय ७५ आन्तरिक आम्दानीबाट प्राप्त हुने अनुमान गरी कुल आय तर्फ रु २ अर्ब २६ करोड अनुमान गरेको छु । त्यस्तै संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त, समपूरक र विशेष अनुदानको ४२ करोड ०२ लाख २४ हजार बाहेक आर्थिक विकास तर्फ रु ४ करोड ६१ लाख ७७ हजार, सामाजिक विकास तर्फ रु २८ करोड १५ लाख ७१ हजार, पूर्वाधार विकास तर्फ रु ४१ करोड, वन, वातावरण, विपद तथा सरसफाई व्यवस्थापन तर्फ रु ५ करोड ९९ लाख तथा सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र तर्फ रु ७७ लाख र कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक खर्च तर्फ रु ४६ करोड हजार रकम विनियोजन गर्दै कुल व्यय २

अर्ब २६ करोड अनुमान गरेको छु। राजश्वको आय र व्ययको विस्तृत विवरण विनियोजन विधेयकमा समावेश गरेको छु।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म नगरपालिकाको "दिगो विकास व्यवस्थित शहर: स्वच्छ समृद्ध सूर्यविनायक नगर" नगरको दीर्घकालीन सोच हासिल गर्न टेवा पुग्ने गरी निर्धारण गरिएको आगामी आर्थिक वर्षको क्षेत्रगत कार्यक्रम र विनियोजन सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहान्छु।

कृषि तथा पशु विकास:

१८. कृषि व्यवसायीकरणका लागि गुणस्तरीय बीउ, मल, सिँचाइ, कृषि औजार, उपकरण तथा प्रविधिमा पहुँचको आवश्यक व्यवस्था गरेको छु। व्यवसायिक खेती गरिरहेका कृषकलाई प्रोत्साहनस्वरूप उन्नत जातका बीउबिजन, कृषि औजार तथा सामग्री ५० प्रतिशत अनुदानमा उपलब्ध गराउने कार्यक्रम निरन्तरता दिएको छु। नगरपालिकामा दर्ता भएका कृषक समूह तथा कृषि फर्मलाई लक्षित गरी मागमा आधारित कार्यक्रम सञ्चालनका लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु।

१९. "रैथाने बालीको आहार" निरोगी जीवनको बलियो आधार : भन्ने नाराको साथ रैथाने वाली प्रवर्धन कार्यक्रमको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु।

२०. तरकारी, फलफूल, च्याउ, मौरीपालन, पुष्पखेती तथा मसला बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालनको लागि बजेटको व्यवस्था गरेको छु। पुष्पखेतीको आधुनिकीकरणलाई प्राथमिकता दिँदै यसको निरन्तर विकासका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

२१. ग्रामिण वडाहरूमा "एक वडा, एक विशेष कृषि उत्पादन" कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ। साथै, "एक वडा, एक पशुपन्छी तथा बाली उत्पादन पकेट क्षेत्र" अवधारणा

अनुसार सम्भाव्यता अध्ययन गरी विशिष्टकृत उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

२२. कृषकहरूलाई आवश्यक प्राविधिक परामर्श सेवा सहज रूपमा प्रदान गर्न कृषि सेवामा आवश्यक दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापनको प्रवन्ध मिलाएको छु ।
२३. माटोको गुणस्तर परीक्षणको लागि प्रयोगशाला स्थापना, नियमित परीक्षण गरी प्राप्त नतिजाको आधारमा गुणस्तर सुधारका लागि कृषि चून लगायका अन्य सामग्रीहरू वितरण गर्ने कार्यक्रमको निरन्तरताको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२४. माटो गुणस्तर सुधार, उन्नत बीउविजनको सहज पहुँच प्रविधिमा आधारित सिँचाइ, कृषि क्षेत्रको यान्त्रिकीकरणमा किसानलाई उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै त्यसको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
२५. पुष्पखेतीलाई निरन्तरता दिदै त्यसको लागि पुष्प व्यवसाय तथा बजारीकरणमा थप विकास एवं विस्तार गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।
२६. जलवायु परिवर्तन अनुकूल कृषि तथा पशुपालन प्रविधिको विस्तार गरिनेछ । शहरी तथा कौसी खेतीलाई प्रोत्साहन गरी हरित वातावरण, घरपरिवारको पोषण सुरक्षा तथा शहरी सौन्दर्य अभिवृद्धिमा योगदान पुऱ्याइनेछ । घरायसी फोहोरको पुनःप्रयोगमार्फत कौसी खेती प्रवर्द्धन गरी स्वस्थ र ताजा तरकारी उत्पादनलाई प्रोत्साहनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२७. सामुदायिक कुकुर तथा छाडा, रोगी र घाइते जनावरहरूको संरक्षण तथा आवश्यक व्यवस्थापन तथा घरपालुवा जनावर अभिलेखीकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता गर्न आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।
२८. पशु स्वास्थ्य सुधारको लागि पशु स्वास्थ्य प्रयोगशालाको स्थापना गरि प्राकृतिक तथा कृतिम गर्भाधानबाट नश्ल सुधार कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
२९. किसानहरूको समस्या समाधानको मोबाइल एप मार्फत विशेषज्ञ सेवाको शुरुवात गरिने छ भने निर्माण भएको सफ्टवेयर प्रणालीलाई पूर्ण अभ्यासमा ल्याइनेछ ।

३०. नगरपालिकाभित्र कार्यरत भेटेरिनरी चिकित्सक तथा प्याराभेट प्राविधिकहरूसँग नियमित समन्वय तथा समीक्षा बैठक सञ्चालन गरी सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाउनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

३१. पशु स्वास्थ्य सेवाको पहुँच विस्तार गर्न विभिन्न वडाहरूमा घुम्ती पशु स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३२. पशु आहारको सहज उपलब्धताको लागि एक वर्षे तथा बहुवर्षे घाँसवालीको विजवृद्धि र विस्तार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै सोको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि कृषि तथा पशुपंक्षी विकास तर्फ कुल बजेट २ करोड २१ लाख ३० हजार विनियोजन गरेको छु ।

श्रम, रोजगार, संस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धन:

३३. सूर्यविनायक नगरपालिकाका युवा तथा विद्यार्थीहरूका लागि 'पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम' (Earn While You Learn Policy) लागू गर्न र रोजगारी सिर्जना गर्ने उद्देश्यले निजी क्षेत्र र उद्यमहरूसँग 'इन्टर्नसिप र रोजगारी' साझेदारी कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

३४. नगरक्षेत्र भित्र रहेका ऐतिहासिक धार्मिक धरोहरहरूको प्रवर्द्धन गर्दै धार्मिक पर्यटकीय हबको रूपमा विकास गर्न शिव सर्किट प्रवर्द्धन कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

३५. वैदेशिक रोजगारीबाट स्वदेश फिर्ता भएका युवाहरूको ज्ञान, सीप, क्षमता, प्रविधि, पूँजी, सञ्जाल पहुँचलाई नगरपालिकाको विकास र समृद्धिसँग जोड्न लगानीमैत्री वातावरण सृजना गर्दै स्वरोजगारमूलक पेशा र व्यावसायमा संलग्न व्यक्तिहरूलाई व्यवसायिक योजनाको आधारमा नगद सहयोग कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

३६. पर्यटन क्षेत्रमा रोजगारी सृजना गरी स्थानीय आर्थिक आयस्रोतमा अभिवृद्धि गर्न होमस्टे प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

३७. बैदेशिक रोजगारमा जान चाहनेहरूका लागि सुरक्षित बैदेशिक रोजगारीको प्रत्याभूति गर्न नगर क्षेत्रमा सामी परियोजना मार्फत सुरक्षित र भरपर्दो बैदेशिक रोजगारी सुनिश्चित गर्ने गरी कार्यको लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।
३८. परम्परागत पेशा अंगालेका व्यक्ति तथा समूहले दिगो रूपमा त्यस्तो पेशालाई व्यवसायको रूपमा विकास गर्न चाहेमा लागत साझेदारीमा प्रविधि हस्तान्तरण र बजारीकरणका लागि सहयोगको लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।
३९. नगर क्षेत्रभित्रका साँस्कृतिक धरोहरहरूको संरक्षण, प्रवर्द्धन तथा थप विकास गर्नुका साथै विभिन्न धार्मिक आस्था र परम्परागत मूल्य मान्यताहरूको सम्मान र संरक्षणको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
४०. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नगरपालिकाको तर्फबाट आवश्यक वित्तीय साझेदारीको आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४१. पुरानो पौराणीक, प्रस्तरकला र काष्ठकला, शिल्पकला, नाट्यकला, मौलिक संगीत कला र मुर्तिकला प्रवर्द्धनको लागि तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
४२. जान्ना पर्व मठ मन्दिर प्रवर्द्धन, संवर्द्धन र संरक्षणको लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।
४३. उद्यम व्यवसाय गर्न चाहने युवाहरूका लागि बिउ पूँजी/स्टार्टअप कर्जाका लागि आवश्यक रकम ऋण स्वरूप प्रदान गर्न रु ३० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

उद्यम, व्यवसाय तथा रोजगारी:

४४. "एक घर एक उद्यम" लक्ष्यका साथ नवप्रवर्तनमा आधारित नयाँ उद्यमी सृजनाका लागि नगरप्रमुख उद्यमशीलता विकास कार्यक्रम प्राथमिकताका निरन्तरता दिनका लागि आवश्यक बजेटको प्रबन्ध गरेको छु ।
४५. व्यवसाय दर्ता गरी नविकरण नगरिएका ठुलो संख्यामा रहेका व्यवसायहरूलाई सहूलियत सहित करको दायरामा ल्याउन आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ भन्दा अगाडिको सम्पूर्ण शुल्क तथा जरिवाना मिनाहाको व्यवस्था गरेको छु ।

४६. लघु, घरेलु तथा साना उद्यमीहरूबाट उत्पादित सामग्रीहरूको प्रचार प्रसार र बजारीकरण गर्न नगरस्तरीय औद्योगिक प्रदर्शनी आयोजनाको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
४७. उपभोक्ताको स्वास्थ्य र हितका लागि स्वच्छ, गुणस्तरीय र सर्वसुलभ रूपमा दैनिक उपभोग्य सामग्रीको सहज उपलब्धताका लागि बाजार अनुगमन कार्य तिब्र पारिनेछु भनें व्यवसाय दर्ता/नवीकरण अभियानलाई निरन्तरता दिनको लागि बजेट वनियोजन गरेको छु ।
४८. नगरक्षेत्रभित्र संचालित लघु, घरेलु तथा साना उद्यम व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्न उपयुक्त प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम संचालनको लागि बजेट वनियोजन गरेको छु ।
४९. "स्थानीय उत्पादन, स्थानीय बजार; आन्तरिक आर्थिक क्रियाकलाप सम्बृद्धिको आधार" भन्ने मुल अभिप्रायलाई सार्थक बनाउन नगरक्षेत्रभित्रका सम्भाव्य स्थानमा नियमित हाटबजार संचालन हुने स्थानमा हाटबजार केन्द्रलाई ब्यवस्थित बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
५०. उद्यम प्रवर्द्धन क्षेत्रका सरोकारवाला संघसंस्था, उद्योग फर्म कम्पनी उद्यमी समुह आदिको मागमा आधारित उद्यम प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई ६०/४० साझेदारीमा संचालन गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।
५१. नगर क्षेत्रभित्र संचालित सबै प्रकारका उद्योग ब्यापार व्यवसाय कानुनी दायरा भित्र रही संचालन हुनुपर्ने प्रावधान अनुरूप कानुनी दायरामा ल्याउन व्यवसाय दर्ता नवीकरण अभियान कार्यक्रमलाई निरन्तरताका लागि बजेट वनियोजन गरेको छु ।
उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि उद्यम व्यवसाय तथा रोजगारी तर्फ कुल बजेट ८५ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

सहकारी तथा संघसंस्था समन्वय:

५२. सहकारी संस्थाको संस्थागत सक्षमता बढाउन नियमित अनुगमन, क्षमता विकास, सहकारी शिक्षा, वित्तीय अनुशासन तथा सुशासन प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
५३. सदस्यहरूको मागको आधारमा सहकारी सम्बन्धी संघ, प्रदेश र स्थानीय कानून बमोजिम सहकारी संस्थाहरूलाई समस्याग्रस्त घोषणा गरी बचतकर्ताहरूको बचत फिर्ता गर्ने कार्यमा आवश्यक सहजिकरण गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।
५४. "हाम्रो टोल हाम्रो जिम्मेवारी, स्वच्छ सूर्यविनायक हाम्रो तयारी" भन्ने अभियानलाई सशक्त बनाउन टोल विकास संस्थाहरूलाई परिचालन व्यवस्थापन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
५५. नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालित सामुदायिक, गैर सरकारी तथा व्यवसायिक संघसंस्थाहरूसँग समन्वय, सहकार्य र साझेदारीका साथै संस्थाहरूलाई नियमन, व्यवस्थापन र परिचालन समेत गरिनेछ ।
- उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि सहकारी तर्फ कुल बजेट ५३ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक विकास

५६. सामाजिक विकासको क्षेत्रलाई शिक्षा, स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण, समावेशीकरण जस्ता उपक्षेत्रहरूमा वर्गीकरण गरी बजेट विनियोजन गरेको छु ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

५७. शिक्षण सिकाई कृयाकलापलाई प्रभावकारी बनाउन विद्यार्थीसँग सीप कार्यक्रम संचालन गरी माध्यमिक तहका बालबालिकामा दैनिक जीवनमा आवश्यक आधारभूत सीपको विकासमा जोड दिइनेछ ।
५८. समय सापेक्ष अध्यापन सीपको विकास गर्न शिक्षकहरूको लागि सूचना प्रविधिमा आधारित तालिम कार्यक्रम संचालन गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको छु । शिक्षकलाई कक्षा ब्यवस्थापनमा सहयोग पुग्ने सामग्रीहरू उपलब्ध गराउनका लागि बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

५९. माध्यमिक शिक्षा उत्तिर्ण परीक्षा (SEE) कक्षा १० को परीक्षा दिएर बसेका विद्यार्थीहरूकालागि भविष्यमा कुन विषय वा क्षेत्रमा गई वृत्ति विकास गर्ने भन्ने अन्योलतालाई न्यूनीकरण गर्ने साथै स्वदेशमा नै बसी वृत्ति विकास मार्ग चित्र (See Future After SEE) कार्यक्रमलाई परिष्कृत गरी थप प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था गरेको छु ।
६०. युवामा सीप, युवा उद्यमशिलताको प्रवर्द्धन गरी स्वरोजगार सिर्जना गर्ने तथा युवालाई लक्षित गरी दुर्व्यसन विरुद्ध सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
६१. विद्यालय देखि नै खेलकुदको विकास तथा विस्तारका लागि कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ । विगत वर्ष देखि नै सञ्चालन हुदै आएको राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड, नगर स्तरिय मेयर कप प्रतियोगिता लाई निरन्तरता दिनको लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
६२. सूर्यविनायक खेलकुद विकास ऐन, २०८० का आधारमा समुदायस्तरदेखि नै खेल संस्कृतिको विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय खेलकुद संघ संस्था दर्ता गरी विविध खेलकुद प्रतियोगिताहरूको आयोजना गर्दै खेलाडी तथा खेलकुद गतिविधि प्रबर्धन गर्नका लागि विभिन्न प्रशिक्षण, प्रतियोगिता, पूर्वाधार र पुरस्कार जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
६३. सामुदायिक विद्यालयहरूका विद्यार्थीहरूको बहुआयमिकतालाई प्रबर्धन गर्न अतिरिक्त कृयाकलापका लागि विषयगत कला शिक्षक (नृत्य, संगित, मार्सल आर्ट आदि) को व्यवस्थालाई निरन्तरता दिनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
६४. दिवा खाजा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाई विद्यार्थीलाई पोषणयुक्त खाना उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
६५. विद्यार्थीहरूको सिर्जनशीलता पहिचान तथा प्रोत्साहनका लागि विषयगत शैक्षिक प्रदर्शनीको व्यवस्था गरेको छु ।

६६. माध्यमिक शिक्षा उत्तीर्ण परीक्षा (SEE) उत्कृष्ट नतिजा हाँसिल गर्न सफल विद्यार्थीहरूको मनोबल अभिवृद्धिका लागि उत्कृष्ट छात्रछात्रा सम्मान कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
६७. नगरपालिकाभित्र शिक्षा क्षेत्रमा लामो समय सेवा गरी निवृत्त भएका प्राध्यापक, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको सूची तयार गरी उनीहरूबाट विद्यालयको तेस्रो पक्ष अनुगमन गराई प्राप्त पृष्ठपोषणका आधारमा सुधार गर्दै लैजाने गरी निरन्तरता दिएको छु ।
६८. विद्यार्थीहरूमा अनुशासन, नेतृत्व क्षमता आत्मनिर्भरता सामाजिक उत्तरदायित्व, सेवाभाव सम्बन्धी व्यवहारिक सिपको विकास गरि सक्षम र असल नागरिक निर्माण गर्ने उद्देश्यले विद्यालयस्तरमा स्काउटिङ शिक्षा प्रवर्धन गर्न लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
६९. सार्वजनिक तथा सामाजिक क्षेत्रमा युवाहरूको निर्णायक उपस्थितीका लागि नगर युवा समिति गठन तथा संचालन गरी सो मार्फत युवा लक्षित विभिन्न तालिम संचालन, युवामा सीप विकास कार्यक्रम तथा दुर्व्यसन विरुद्ध युवा सचेतना मुलक कार्यक्रमको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
- उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि शिक्षा, युवा तथा खेलकुद क्षेत्रमा कुल बजेट रु ५ करोड ६६ लाख विनियोजन गरेको छु ।

स्वास्थ्य:

७०. आधारभूत स्वास्थ्य सेवा, मातृ तथा शिशु स्वास्थ्य, किशोर किशोरी स्वास्थ्य, ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्य, मानसिक स्वास्थ्य, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा उहाँहरूको परिवार लक्षित स्वास्थ्य सेवा तथा नसर्ने रोग नियन्त्रणलाई प्राथमिकतामा राखी स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको सरल र सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न नगरपालिका र नगर अस्पतालको सहकार्यमा प्रत्येक वडामा विशेषज्ञ सेवा सहितको वृहत घुम्ती स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्नका लागि रु २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७१. नगर क्षेत्र भित्रका प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा घुम्ती ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै प्रोटोकल अनुसार नियमित सेवा लिने गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई प्रोत्साहन प्याकेज सहित थप उत्प्रेरित गर्ने तथा सबै स्वास्थ्य संस्था मार्फत निशुल्क वितरण गरिदै आएको क्याल्सियम चक्री लाई निरन्तरता दिनको आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
७२. स्वास्थ्य संस्थाहरूको भौतिक, प्राविधिक र संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्दै न्यूनतम सेवा मापदण्डको अधीनमा रही गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गरिनेछ । साथै स्वास्थ्य सेवाको पारदर्शिता, जवाफदेहिता र गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि नियमित सामाजिक परीक्षणको व्यवस्था मिलाएको छु ।
७३. प्रविधिमैत्री स्वास्थ्य सेवा विस्तार गर्दै स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रवाह हुने सेवाहरूको अभिलेख तथा प्रतिवेदन प्रणालीलाई विद्युतीय (डिजिटल) माध्यममार्फत सुदृढ र स्तरोन्नति गर्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
७४. “कोही नछुट्टुन, सबै सुरक्षित रहन” भन्ने अभियानलाई आत्मसात गर्दै स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम विशेषगरी गरिब, विपन्न, असहाय तथा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका वर्गमा लक्षित गरी कार्यान्वयन गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
७५. दीर्घरोग, नसर्ने रोग तथा मानसिक स्वास्थ्य समस्याको रोकथाम, नियन्त्रण र व्यवस्थापनका लागि समुदायमा आधारित कार्यक्रम सञ्चालनको व्यवस्था मिलाएको छु ।
७६. सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको योगदानलाई उच्च मूल्याङ्कन गर्दै प्रदान गरिदै आएको सेवा सुविधा निरन्तरता दिएको छु ।
७७. “क्षयरोग मुक्त नगर अभियान” अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्दै समुदायमा क्षयरोगको संक्रमण दर न्यूनीकरणका लागि सक्रिय खोजपड्ताल, जनचेतना अभिवृद्धि, समयमै पहिचान तथा उपचार सुनिश्चितता सहितका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
७८. विद्यालय स्वास्थ्य, पोषण, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्दै विद्यालय नर्सको परिचालनमार्फत विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य परीक्षण,

प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य शिक्षा तथा स्वस्थ जीवनशैली विकासलाई संस्थागत गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।

७९. नागरिक आरोग्य सेवा, योग, ध्यान तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरूलाई विस्तार गरी रोग लाग्न नदिने तर्फ केन्द्रित स्वास्थ्य प्रणालीको विकास गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।

८०. सूर्यविनायक नगरपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सञ्चालन हुँदै आएका प्रयोगशाला सेवालाई थप विस्तार, सुदृढ र स्तरोन्नति गर्दै गुणस्तरीय तथा विश्वसनीय परीक्षण सेवाको पहुँच सुनिश्चित गर्न आवश्यक बजेट छुट्ट्याएको छु।

८१. नगर क्षेत्रभित्र अभिलेखमा रहेका क्यान्सर, मिर्गौला, मुटु लगायतका दीर्घरोगबाट प्रभावित भई नियमित उपचारमा रहेका नगरवासीहरूको जीवनयापन सहज बनाउन वडा तथा नगर स्तरमा विशेष उत्प्रेरणामूलक तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु।

८२. आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको सरल, सहज र सर्वसुलभ पहुँच सहित सुरक्षित मातृशिशुको सुनिश्चितताको लागि शल्यकृया सहितको प्रसुती सेवाको साथै विशेषज्ञ शल्य चिकित्सा सुविधा सहितको ५० शैयाको नगर अस्पताल संचालनको लागि १८ करोड १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

उल्लेखित स्वास्थ्य कार्यक्रमहरूको लागि १९ करोड ७६ लाख ७६ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु।

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण:

८३. नगरवासी जेष्ठ नागरिकहरूको सम्मान तथा संरक्षणको लागि नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसँग साझेदारीमा सहारा परियोजना अन्तर्गत स्वस्थ वृद्धयौली कार्यक्रम संचालनको लागि रु ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।

८४. ज्येष्ठनागरिकहरूलाई घर, परिवार, समाजबाट हुने विभिन्न किसिमका हिंसा तथा दुर्व्यवहार बाट वचनका लागि ज्येष्ठनागरिक समन्वय समितिहरूमार्फत सचेतना कार्यक्रमहरू संचालन

गरिनुका साथै असल अभ्यास आदान प्रदान तिर्थाटन भ्रमण र सम्मानपूर्ण जिवनयापनको लागि नगरपालिकाले विविध कार्यक्रम संचालन गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८५. युवा महिला, गृहणी महिला, उद्यमी महिला एकल महिलाहरूको आर्थिक शसक्तीकरणलाई नगरको समृद्धिसंग जोड्दै क्षमता विकास सिपमूलक तालिम, उद्यम प्रवर्धन वित्तिय पहुँच अभिवृद्धि तथा स्वरोजगार सिर्जनाका कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८६. अपांगता भएका व्यक्ती, दलित तथा योनिक एवं लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायको सम्मानजनक जिवनयापन तथा सामाजिक समावेशीकरण र आर्थिक शसक्तीकरणका लागि क्षमता विकास, मनोसामाजिक परामर्श, सिपमूलक तालिम तथा आयआर्जनमुलक कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८७. किशोर किशोरीहरूलाई शिक्षा सिप र स्वरोजगार संग जोड्दै "पढ्दै, कमाउदै" अवधारणा अनुरूप " उपप्रमुख संग किशोर किशोरी " कार्यक्रम संचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

८८. अटिजम तथा मस्तिष्क पक्षघात भएका नागरिकहरूको संरक्षणको निरन्तरताको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

८९. जेष्ठ नागरिक बीच आपसी सम्बन्ध स्थापित गर्न पुनर्ताजकी कार्यक्रम तथा प्रत्येक वडामा जेष्ठ नागरिक मिलन चौतारी निर्माण, मर्मत तथा उचित व्यवस्थापनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

९०. नयाँ पुस्ता र अग्रज पुस्ता बीचको आत्मनिर्भरता, स्वाभिमान र साहसको प्रवलीकरण गर्न "पुस्तान्तरण कार्यक्रम" निरन्तरताको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

९१. दलित समुदायको उत्थानशीलताको लागि सीप विकास तथा प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

९२. नगरपालिकालाई बालमैत्री नगर घोषणा गरी घोषणा पश्चात दिगोपनाका लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि रु ३० लाख बजेटको प्रबन्ध गरेको छु ।

९३. बालबालिकाको समग्र विकासको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरूको प्रबन्ध गरेको छु ।

१४. महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव ,कुरीति ,हिंसा अन्त्य गर्न महिला जागरण , सूचना प्रविधि, वित्तीय तथा कानूनी सारक्षता र शसक्तिकरणका कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि अपाङ्गता तर्फ २४ लाख ५० हजार, जेष्ठनागरिक तर्फ ७२ लाख ५० हजार, महिला तर्फ ७८ लाख ७५ हजार, बालबालिका तर्फ ७८ लाख ४५ हजार गरी लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण तर्फ कुल बजेट रु २ करोड ६८ लाख ४५ हजार विनियोजन गरेको छु ।

पूर्वाधार विकास

स्थानीय सडक, पुल, खानेपानी तथा सरसफाई

१५. नगरपालिकालाई पूर्वाधारको दृष्टिकोणबाट मजबुत बनाउन विगत ९ वर्षसम्म "दिगो पूर्वाधार; नगर विकासको बलियो आधार" भन्ने मूल मन्त्रलाई नछोडि पूर्वाधारको क्षेत्रमा लगानी गर्ने नीति लिइएको छ । आगामी आर्थिक वर्षमा थालेका सबै कामहरू पुरा गर्ने तरिकाले बजेटको विनियोजन गरेको छु ।

१६. आयोजना संचालन गर्नु अघि उपभोक्ता समितिलाई अभिमुखीकरण गर्ने कार्यलाई आगामी आर्थिक वर्षमा समेत अझै प्रभावकारी ढंगले निरन्तरता दिनका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१७. नदीप्रणाली र परम्परागत कुलोको प्राकृतिक र निर्वाध वहाव प्रणालीको व्यवस्थापन गर्न र जोखिममुक्त बनाउनका लागि विस्तृत अध्ययन गर्नका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१८. नरपालिकाभिन्न रहेका पुरातात्विक मठ मन्दिर, सामुदायिक भवन, फल्चा, पाटी पौवाहरूको अभिलेख तयार गरी अधुरा रहेका यस्ता संरचनाहरूलाई सम्पन्न गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु ।

९९. स्वच्छ र पर्याप्त खानेपानी प्रयोग गर्न पाउने नागरिकको अधिकारलाई कार्यान्वयन गर्नका लागि "सूर्यविनायक बृहत खानेपानी आयोजना" बाँकी काम सम्पन्न गर्न रु २ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१००. आगामी आर्थिक बर्षमा वडा नं. १ को प्रशासकीय भवन सम्पन्न गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०१. विगत बर्षहरुदेखि नै संचालनमा रहेको "नगर प्रमुख उज्यालो नगर" कार्यक्रम अन्तर्गत नगरबासीको सुरक्षाको लागि जडान गरिएका सडक बत्तीहरुको महशुल क्रमशः भुक्तानी गर्दै सुरक्षाको दृष्टिकोणले संवेदनशील क्षेत्रहरु पहिचान गरी सडक बत्ती जडान तथा मर्मत कार्यलाई निरन्तरता दिनका लागि रु १ करोड ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०२. सार्वजनिक निजी साझेदारी लगानीमा सडक तथा अन्य पूर्वाधार निर्माण गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
१०३. नगरक्षेत्र भित्र खाल्डा खुल्डी मुक्त सडकको लागि रु १ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

भवन तथा सहरी विकास

१०४. भवन तथा नक्साको नविनतम प्रविधि, विद्यमान चुनौती तथा सुरक्षा प्रबन्ध सम्बन्धमा कर्मचारीहरुको क्षमता विकासको लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०५. निर्माण व्यवसायी, डकर्मी तालिम, सूचीकृत डिजाइनर अनुशिक्षण कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०६. भूमिको उचित व्यवस्थापन गर्नको लागि GIS System मार्फत नक्सामा अद्यावधिक गर्न कर्मचारीहरुको क्षमता विकास गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
१०७. निर्माण सम्पन्न पश्चात् प्रत्येक घरधनीलाई कम्प्युष्ट बिन वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०८. निजी प्रयोजनको लागि निर्माण हुने भवनहरुमा आवश्यक अन्डरग्राउण्ड पार्किङ्गको व्यवस्था तथा व्यावसायिक प्रयोजनको लागि निर्माण हुने भवनहरुमा भूमिगत पार्किङ्ग

(Basement Parking) सहितको भवन निर्माणको नक्सा पासमा ५ प्रतिशत सहूलियत दिने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१०९. नरपालिका भित्र रहेका सामुदायिक भवन, फल्चा, पाटी पौवा तथा चौतारीहरूको संख्या एकीन गरी अधुरा रहेका संरचनाहरूलाई पूरा गर्न र सामुदायिक सम्पदाहरूलाई छुट्टै पहिचान दिने कार्यक्रमको निरन्तरताको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

सञ्चार

११०. स्थानीय सञ्चार नीति तर्जुमा गरी सोको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेटको प्रबन्ध गरेको छु साथै सञ्चारकर्मीहरूको क्षमता विकास तथा सञ्चार माध्यमहरूको सबलीकरण गर्न तथा नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने लोक कल्याणकारी सूचनाहरूको प्रसारण स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट प्रसारण गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

उल्लेखित योजना तथा कार्यक्रमहरूको लागि पूर्वाधार विकास तर्फ कुल बजेट रु ४० करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

वन, वातावरण र विपद व्यवस्थापन

१११. वायू गुणस्तर मापन यन्त्र जडान गर्नको लागि आवश्यक बजेटको प्रबन्ध गरेको छु ।

११२. विपद सुरक्षा प्रतिकार्य तथा राहत सामग्रीको लागि विपद कोष स्थापनाको लागि रु ५ करोड विनियोजन गरेको छु ।

११३. सडक पेटी, फुटपाथ, जेब्रा क्रसिङ, सडक सकेत व्यवस्थापन सौन्दर्यकरण कार्यक्रमको लागि प्रत्येक वडामा रु १० लाख बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

११४. फोहरको श्रोतमा नै बर्गीकरण गर्न र कुहिने फोहरलाई घरमै मल बनाउने नगरबासीहरूका लागि तालिमको व्यवस्था गरेको छु ।

११५. विपद् व्यवस्थापनमा संलग्न रहने नगर प्रहरी तथा वडा स्वयंसेवक समुहका सदस्य र कर्मचारीहरूलाई विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

११६. नगर अपतकालिन संचालन केन्द्र स्थापना गरी प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न कार्यविधिको निर्माण, जनशक्तीको व्यवस्था तथा स्रोत सामग्रीको व्यवस्थाको लागि बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि वन वातारण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फ कुल बजेट रु ६ करोड ४६ लाख विनियोजन गरेको छु।

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

सेवा प्रवाह

११७. सेवा प्रवाहलाई सेवाग्राहीमैत्री बनाई नगरपालिका र अन्तर्गतका निकायबाट प्रदान गर्ने सेवाप्रति जनविश्वास बढाउनका लागि जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
११८. नगरपालिका अन्तर्गतका निकायहरूको मानव संशाधन व्यवस्थापनलाई बैज्ञानिक र प्रभावकारी बनाउन स्वीकृत संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन अनुसार जनशक्ति व्यवस्थापन गरिनेछ ।
११९. आगामी आर्थिक वर्षभित्रमा सबै वडाका प्रशासकीय भवनको निर्माण सम्पन्न गरी आफ्नै भवनबाट व्यवस्थित रूपमा सेवा प्रवाह गर्न वडा कार्यालय भवन निर्माणका लागि ५ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१२०. सार्वजनिक सेवालाई छिटो, छरितो, प्रभाकारी र जवाफदेही बनाउन नगरपालिकाका हरेक शाखा, वडा, स्वास्थ्य संस्था प्रमुखहरूसँग कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरी यसलाई वृत्ति विकास तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनसँग आवद्ध गर्न अनिवार्य गरेको छु ।
१२१. सबै प्रकारका योजना तथा कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको लागि नगरस्तरीय एकीकृत अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण संयन्त्रलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

सुरक्षा व्यवस्थापन

१२२. विद्यमान संगठन संरचनामा हेरफेर गर्न संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी यसै नगरसभाबाट नगर प्रहरी समेतको संगठन संरचना अद्यावधिक गरिएकोले सोही बमोजिम नगर प्रहरीको पदपूर्तिको व्यवस्था गरी नगर प्रहरीलाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन

गरिनेछ । नगर प्रहरीको व्यवस्थापन तथा व्यारेक व्यवस्थापनको लागि रु ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१२३. स्थानीय कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि नगर प्रहरीको क्षमता विकास गर्नु आवश्यक भएकोले नगर प्रहरीहरूलाई समय सापेक्ष तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

सूचना प्रविधि

१२४. युग सुहाँउदो सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापनलाई छिटो, छरितो, पारदर्शी र भरपर्दो बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

१२५. सि.सि.टिभी क्यामेरा मर्मत तथा जडान गरी सुरक्षित शहर निर्माण गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

१२६. नगरपालिकाका डिजिटल घर नम्बरिड प्रणाली लागू भएका वडाहरूमा क्यूआर सहितको नम्बर प्लेट जडान गर्ने कार्यका लागि रकम विनियोजन गरिएको छ ।

१२७. सबै वडाहरूलाई नगरपालिकासंग जोड्न अफलाईन लिंक स्थापना गर्न रु. १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१२८. सार्वजनिक सेवालाई प्रविधिमैत्री बनाउन टोकन प्रणालीको शुरुवात गरिनेछ भने नगरपालिका र अन्तर्गत कार्यरत जनशक्तिलाई सूचना प्रविधि सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

पञ्जिकरण व्यवस्थापन तथा सामाजिक सुरक्षा

१२९. बालमैत्री नगर घोषणाका लागि सहयोग पुर्याउन बच्चा जन्मेको ३५ दिनभित्रै जन्मदर्ता गर्ने कार्यलाई नगद प्रोत्साहनको व्यवस्था गरेको छु ।

१३०. सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिहरूको परिचयपत्र नवीकरण र वायोमेट्रिक भेरिफिकेशनका लागि शिविर संचालन गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

१३१. व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यलाई प्रभावकारी बनाई राष्ट्रिय तथ्याङ्कलाई योगदान पुर्याउन घटनादर्ता सप्ताह कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै अभिमुखीकरण कार्यक्रम समेत संचालन गरिनेछ ।

सुशासन प्रवर्द्धन

१३२. यस नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालयहरू र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सेवाको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न आई. एस. ओ. प्रमाणपत्र (ISO Certification) प्राप्त गर्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
१३३. नगरपालिका र अन्तर्गतबाट प्रदान गरिने सबै प्रकारका सेवालाई डिजिटइज्ड गरी फेसलेस र पेपरलेस सार्वजनिक सेवा मार्फत विद्युतीय शासन तर्फ उन्मुख हुन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१३४. संघीय सरकारले भर्खरै जारी गरेको संगठन तथा व्यवस्थापन (O&M) सर्वेक्षणको मापदण्ड अनुसार नगरपालिकाको संगठन संरचनाको पुनरावलोकन गरिनेछ । नगरपालिकाको संगठन संरचना र दरबन्दी अनुसार जनशक्ति व्यवस्थापन गर्दै तिनको क्षमता विकास गरी चुस्त, प्रभावकारी र नतिजामुखी कार्यसम्पादन प्रबन्ध गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
१३५. नगरपालिका स्थापना दिवसका अवसरमा नगरको जीवनमा उल्लेख्य योगदान पूर्याउने व्यक्तित्वहरूलाई उत्प्रेरणा सम्मान स्वरूप विभिन्न पदक ,सम्मान वा पुरस्कार प्रदान गर्ने प्रबन्ध गरेको छु ।
१३६. कर्मचारीको क्षमताको भरपुर उपयोग गरी वाञ्छित लक्ष्य हाँसिल गर्न नतिजामा आधारित कार्यसम्पादन एवं प्रोत्साहन प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ । यस्तो व्यवस्थालाई विद्युतीय प्रणालीमा आबद्ध गरिनेछ ।
१३७. जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई आफ्नो कार्यक्षेत्रसंग सम्बन्धित विषयमा तालिम, प्रशिक्षण र असल अभ्यास सिकाई अन्तरपालिका अध्ययन अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरेको छु ।
१३८. नगरपालिका, मातहत सबै वडा कार्यालयहरू, अस्पताल लगायतका स्वास्थ्य संस्थाहरू तथा विद्यालयहरू समेतको प्रशासकीय भवन निर्माण कार्यको लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१३९. नगरपालिका र अन्तर्गतका कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवालाई सर्वसुलभ, छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाउन यस अघि प्रयोगमा रहेका सफ्टवेयर प्रणालीलाई अघावधिक गर्दै प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुका साथै एकीकृत र प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाउन अफिस अटोमेशन प्रणालीको विकास र कार्यान्वयन गरी नगरपालिकालाई प्रविधिमैत्री बनाउनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
१४०. नगरपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवामा सर्बसाधारणको पहुँच वृद्धि गर्न कार्यालय परिसर र विभिन्न सार्वजनिक स्थलहरूमा फ्री वाईफाईको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१४१. नगरपालिकाको कार्यसम्पादनमा तेस्रो पक्षको निगरानी व्यवस्थाका लागि सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई जस्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने व्यवस्था मिलाएको छु ।
१४२. आर्थिक प्रशासनलाई थप सबल र सुदृढ बनाउँदै आर्थिक अनुशासन कायम गरिनेछ । बेरुजु फछ्यौँटको कार्ययोजना तयार गरी आगामी आर्थिक बर्षमा हासम्मको बेरुजु रकमको असी प्रतिशत बेरुजु फछ्यौँट गरिनेछ ।
१४३. नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवालाई नागरिकको घरदैलामै पुर्याउन सबै वडामा घुम्ती सेवा शिविर सञ्चालनका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१४४. नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, नगर अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरू, संस्थागत तथा सामुदायिक विद्यालयहरूका सूचना अधिकारीहरूलाई सूचनाको हक सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ । आगामी आर्थिक बर्षमा सूचनाको हक सम्बन्धी अभ्यासको परीक्षण (RTI Audit) गरिनेछ ।
१४५. नगर क्षेत्रभित्रका विभिन्न कल कारखाना, अस्पताल, सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालय, सहकारी एवं अन्य त्यस्तै औद्योगिक तथा व्यापारिक प्रतिष्ठानमा कार्यरत शिक्षक, कर्मचारी तथा मजदुर वर्गको लागि सामाजिक सुरक्षा प्रत्याभूत गर्न सामाजिक सुरक्षा कोषसंग सहकार्य गरी आवश्यक कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।

१४६. नगरपालिकामा करार सेवा तथा ज्यालादारीमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई समेत नेपाल सरकारको प्रचलित कानून बमोजिम सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

न्यायिक समिति

१४७. न्यायिक समितीको संस्थागत सुदृढीकरण इजलास सन्चालन तथा क्षमता विकासको लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

१४८. बडा तथा नगरस्तरिय मेलमिलाप केन्द्र सुदृढीकरण र मेलमिलापकर्ताको परिचालनका लागि उचित बजेट व्यवस्थापन बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१४९. कानूनी सचेतना, न्यायिक संवाद, स्थलात निरिक्षण तथा सरोकार वाला संगको समन्वयात्मक कार्यक्रम सन्चालनका लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

सम्पूर्ण न्यायिक समितीको लागि रु ४४ लाख ५० हजार रुपैया विनियोजन गरेको छु ।

राजस्व सुधार तथा वित्तीय अनुशासन:

१५०. नगरको आन्तरिक आयको मुख्य मेरुदण्डको रूपमा रहेको सम्पत्ति करलाई वैज्ञानिक र यथार्थपरक बनाउन भौगोलिक सूचना प्रणाली (GIS) मा आधारित एकीकृत सम्पत्ति कर म्यापिङ कार्य सम्पन्न गरी वैज्ञानिक कर प्रणाली लागू गर्ने कार्यका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

१५१. नगरबासीहरूलाई घरमै बसेर कर तिर्न सक्ने सहज वातावरण निर्माण गर्न "स्मार्ट राजस्वमोबाइल एप " र डिजिटल नागरिक बन्धन प्रणालीलाई पूर्ण रूपमा सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

१५२. नागरिकलाई कर तिर्न नगरपालिका धाउनुपर्ने झन्झटको अन्त्य गर्दै वडातह र टोल-टोलमा नै एकीकृत कर सङ्कलन तथा परामर्श सेवा उपलब्ध गराउन "राजस्व एम्बुलेन्स(वडास्तरीय कर सेवा घुम्ती शिविर) " कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्ने प्रबन्ध मिलाएको छु ।

१५३. करको दर बढाउने भन्दा करको दायरा विस्तार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
नगरभित्र सञ्चालित तर करको दायरामा नआएका व्यापारिक प्रतिष्ठान, होटल, रिसोर्ट, हाउजिङ, तथा घरबहाललाई करको दायरामा ल्याउन "विशेष खोजी तथा बक्यौता असुली अभियान" सञ्चालन गरिनेछ ।
१५४. राजस्व प्रशासनलाई चुस्त, प्रविधिमैत्री र उत्तरदायी बनाउन कर नीति अनुकूलको कार्यविभाजन गरिनेछ । टोल र वडास्तरमै पुगेर करदाता पहिचान, व्यवसाय दर्ता तथा बहाल कर स्वघोषणा कार्यमा सघाउन र करदातालाई घरदैलोमै परामर्श दिन "वडास्तरीय राजस्व सहजकर्ता" हरू परिचालन गरिनेछ । राजस्व असुली, बक्यौता फरफारक र व्यवस्थापनमा उत्कृष्ट नतिजा दिने राजस्व कर्मचारी, सहजकर्ता र नगर प्रहरीका लागि कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली लागू गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१५५. नगरका आगामी पुस्तामा कर तिर्नु नागरिकको कर्तव्य हो भन्ने भावनाको विकास गराउन "विद्यालयदेखि समुदायसम्म प्रविधिमैत्री कर शिक्षा" र सचेतना कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । साथै, उत्कृष्ट र समयमै कर तिर्ने करदाताहरूलाई नगर दिवसका अवसरमा विशेष सम्मान गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

उल्लेखित कार्यक्रमहरूको लागि सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र तर्फ ७७ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

उल्लेखित कुल बजेट २ अर्ब २६ करोड मध्ये चालु तर्फ रु ९६ करोड ८५ लाख ८२ हजार (४२ दशमलव ८५ प्रतिशत) र पूँजीगत तर्फ रु १ अर्ब २९ करोड १४ लाख १८ हजार ५ सय (५७ दशमलव १४ प्रतिशत) रहने अनुमान गरेको छु ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

१५६. आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को यथार्थ खर्च, चालू आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को संशोधित अनुमान र आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेटको अभिन्न अंगको रूपमा रहेको आय व्ययको विवरण, राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको विवरण, कार्यक्षेत्रगत व्यय

अनुमान, बार्षिक विकास कार्यक्रम र सशर्त अनुदानको कार्यक्रमलाई अनुसूचीमा समावेश गरेको छु ।

१५७. सूर्यविनायक नगरपालिकाको आर्थिक बर्ष २०८३/०८४ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको लागि स्थानीय कर, दस्तुर, शुल्क संकलन गर्न, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम यस नगर सभा समक्ष आर्थिक विधेयक, २०८३ र सोको अनुसूची स्वीकृतिका लागि यसैसाथ पेश गरेको छु ।

१५८. सूर्यविनायक नगरपालिकाको आर्थिक बर्ष २०८३/०८४ को सेवा तथा कार्यहरूका लागि संचित कोषबाट केहि रकम विनियोजन गरी खर्च गर्ने प्रयोजनार्थ नेपालको संविधानको धारा २२९ को उपधारा (२) बमोजिम यस नगर सभा समक्ष विनियोजन विधेयक, २०८३ को मस्यौदा र सोको अनुसूची स्वीकृतिको लागि पेश गरेको छु ।

आदरणीय सभाध्यक्षज्यू,

१५९. आर्थिक बर्ष २०८३/०८४ को बजेट तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गरिरहँदा आर्थिक क्षेत्रका परिसूचहरूमा सुधार भई सम्पूर्ण नगरबासी दाजुभाइ दिदीबहिनीको जनजीवन र विकास निर्माणका कामहरू प्रभावकारी रूपबाट अगाडि बढ्ने विश्वास लिएको छु । आर्थिक गतिविधिमा वृद्धि र वित्तीय श्रोत बढ्न गएमा पछि नगरसभाबाट अनुमोदन गर्ने गरी नगर कार्यपालिका बैठकको निर्णयबाट स्थानीय माग एवं आवश्यकता र प्राथमिकताको आधारमा योजना तथा कार्यक्रम स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा लैजान नगर कार्यपालिकाको बैठकलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

१६०. प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट सामाजिक, आर्थिक, पूर्वाधार, वातावरण संरक्षण, विपद् व्यवस्थापन र सुशासन लगायत समग्र क्षेत्र विकासको माध्यमबाट “दिगो विकास व्यवस्थित शहर: स्वच्छ समृद्ध सूर्यविनायक नगर” को

परिकल्पना साकार पार्न योगदान पुग्ने विश्वास लिएको छु । प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको प्रभावकारिताको लागि सबैको साथ र सहयोग आवश्यक भएकोले जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, संचार माध्यम र आम नगरबासीको ऐक्यवद्धताको अपेक्षा गरेको छु ।

१६१. सूर्यविनायक नगरपालिकाको यस सार्वभौम नगरसभामा पेश भएको आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रमले हालसम्म प्राप्त उपलब्धिलाई संरक्षण र संस्थागत गर्दै थप उन्नत बनाउने, उत्पादन र रोजगारीलाई प्रवर्द्धन गर्ने, सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने र अन्ततोगत्वा समृद्ध र समतामूलक समाज निर्माण गर्न योगदान दिने अपेक्षा गरेको छु । बजेट तथा कार्यक्रम निर्माणको सिलसिलामा आफ्नो अमूल्य राय सुझाव उपलब्ध गराई सहयोग पुर्याउनु हुने नगरबासी दिदीबहिनी दाजुभाइ, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, संचार माध्यम, कर्मचारी लगायत सबैमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद ।

सरिता तिमसिना भट्टराई

नगर उप-प्रमुख,

नगरसभा उपाध्यक्ष

एवं

बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति संयोजक

सूर्यविनायक नगरपालिका

कटुञ्जे भक्तपुर ।

२०८३।०३।१० गते बुधबार